

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำเสนอเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบความเรียง ซึ่งกล่าวถึง นิยามของข้อสอบ ลักษณะและประเภทของแบบสอบ ขึ้นตอนและแนวทางการสร้างข้อสอบ เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบความเรียง วิธีการตรวจให้คะแนนแบบสอบความเรียง ระบบมาตราของคะแนนที่ใช้ในแบบสอบความเรียง ความเที่ยงของแบบสอบความเรียง ตอนที่ 2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบความเรียง

ตอนที่ 1 แบบทดสอบความเรียง Essay Type Test

นิยามแบบสอบความเรียง Stalnaker (1951 cited by Coffman 1971:271) ให้นิยามคำถามแบบความเรียงว่า หมายถึงข้อคำถามซึ่งต้องการให้ผู้ตอบเขียนคำตอบขึ้นเอง โดยธรรมชาติเป็นคำตอบที่มีใช้จะต้องเพียงคำตอบเดียว หรือรูปแบบเดียว ความถูกต้องของคุณภาพของคำตอบ ต้องได้รับการตัดสิน โดยผู้มีความรู้และทักษะในเนื้อหาที่ถามเป็นอย่างดี ลักษณะเด่นของคำถามแบบความเรียงคือการให้อิสระแก่ผู้ตอบในการแสดงความคิด และคำตอบถูกมิใช่มีเพียงคำตอบเดียวไม่สามารถตรวจโดยวิธีตรวจนับอย่างง่าย แม้แต่ผู้เชี่ยวชาญก็อาจชี้ถูกหรือผิดได้อย่างเด็ดขาด เพียงแต่สามารถพิจารณาถึงระดับ (degree) ของคุณภาพคำตอบได้

Coffman (1971 : 271) ให้นิยามการสอบความเรียง (essay examination) ว่า หมายถึง การสอบที่ใช้ข้อสอบแบบความเรียง ตั้งแต่หนึ่งข้อขึ้นไปกับกลุ่มนักเรียนภายใต้สถานการณ์อย่างหนึ่ง เพื่อเก็บข้อมูลในการประเมินผล คำถามแบบความเรียงแตกต่างจากคำถามแบบตอบสั้น ๆ ตรงที่ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสิน ไม่ใช่การตรวจอย่างง่ายโดยใช้ตัวเฉลยแบบเดียวกับแบบสอบปรนัย แตกต่างจากรายงานที่ส่งครูในการเรียนวิชาต่าง ๆ ตรงที่การดำเนินการสอบ จะต้องดำเนินการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และต้องการข้อสอบที่เป็นตัวแทนผลการสอบที่ต้องการ

เฮาวดี วิบลีย์ศรี (2528 : 122) ให้ความหมายของแบบสอบความเรียงว่า เป็นแบบสอบประเภท supply type คือ ผู้สอบต้องเรียบเรียงแนวความคิดความรู้ที่ได้เรียนมา ตลอดจนเรียบเรียงภาษา ผูกเป็นรูปประโยคให้ได้ใจความชัดเจน เขียนเป็นคำตอบให้เหมาะสมกับความต้องการของคำถาม ดังนั้นข้อกระทงของแบบสอบความเรียงโดยทั่วไปจะไม่จำกัดเสรีภาพของผู้ตอบ ในการจัดเรียบเรียงความรู้ความคิด รวมทั้งการเรียบเรียงข้อเท็จจริงต่าง ๆ อันเป็นข้อมูลข่าวสารของคำตอบ

Tuckman (1975 อ้างถึงใน เฮาวดี วิบลีย์ศรี 2528 : 122) ให้ความหมายของแบบสอบความเรียงว่า เป็นแบบสอบที่ให้ผู้สอบได้แสดงความสามารถในการประยุกต์ความรู้ ดังนั้นข้อกระทงของแบบสอบความเรียงต้องเป็นข้อคำถามที่ให้โอกาสผู้สอบได้สร้างและเรียบเรียงคำตอบในรูปแบบเชิงสัมพันธ์ตามขอบข่ายความรู้ที่กว้าง ทั้งนี้เพื่อให้แบบสอบความเรียง สามารถวัดกระบวนการคิดในระดับสูงตามแนวคิดของ Bloom คือระดับการเรียนรู้ขั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์และการประเมิน เป็นส่วนใหญ่ หรือวัดในระดับการนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ บ้าง

วิบูลญา วิศาลาภรณ์ (2533 : 60) ให้ความหมายข้อสอบแบบความเรียงว่า เป็นข้อสอบที่ให้เสรีภาพเป็นอย่างมากแก่นักเรียนในการตอบ นักเรียนมีอิสระในการที่จะเสนอความคิดตอบด้วยภาษาของตนเอง นักเรียนต้องใช้ความสามารถอธิบายปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังนั้นข้อสอบแบบความเรียงจึงสามารถใช้วัดความรู้ความคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนได้ ใช้วัดทัศนคติได้ นักเรียนต้องมีความสามารถในการจัดระเบียบความรู้ความคิด แสดงความคิดริเริ่ม และรู้จักสังเคราะห์

อุทุมพร จามรมาน (2535 : 24) ให้ความหมายข้อสอบแบบความเรียงว่า เป็นข้อสอบที่ผู้ตอบเขียนตอบอย่างต่อเนื่อง มีลักษณะเป็นคำถามประเภทปลายเปิด ซึ่งอาจเป็นข้อสอบแบบอัตนัย (Essay Type Test) คำถามปลายเปิด (Open-end Question) หรือความเรียงก็ได้ โดยที่ข้อสอบแบบอัตนัยคือข้อสอบที่ผู้สอบจะเขียนตอบยาว ๆ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ คำถามแบบปลายเปิดคือข้อสอบที่ให้ผู้ตอบตอบอย่างอิสระตามประเด็นที่ถาม ข้อสอบแบบความเรียงก็คือข้อคำถามแบบปลายเปิด ดังนั้นข้อสอบแบบอัตนัยก็คือข้อสอบที่มีคำถามแบบปลายเปิด และผู้ตอบเขียนความเรียงนั่นเอง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ข้อสอบแบบความเรียงนั้นเป็นข้อสอบ ที่ผู้สอบจะต้องใช้ความรู้ความสามารถหลายอย่าง รวบรวมความรู้ความคิด บุรณาการเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ จึงเหมาะที่จะใช้วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ ความคิดที่ซับซ้อน เช่น การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินผล

ลักษณะของข้อสอบความเรียง

ข้อสอบความเรียงประกอบด้วย ส่วนที่เป็นคำถาม และส่วนที่เป็นคำตอบ ซึ่ง พวงรัตน์ ทวีรัตน์ ได้กล่าวถึงไว้ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2530 : 107-108)

ส่วนที่เป็นคำถาม คำถามของข้อสอบความเรียงอาจกำหนดในรูปของสถานการณ์ หรือคำถามในรูปใดรูปหนึ่งอย่างกว้าง ๆ หรือบางครั้งก็เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็นหรือทัศนคติอย่างอิสระ ลักษณะคำถาม จะมีความตื่นลึกแตกต่างกัน แล้วแต่ผู้ออกข้อสอบ แต่โดยทั่วไปมักเป็นที่เข้าใจว่า คำถามเป็นคำถามที่แคบลึก ในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ผู้ตอบต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นเป็นอย่างดีจึงจะสามารถเขียนคำตอบได้ การเตรียมตัวเพื่อตอบข้อสอบความเรียงจึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก โดยปกติข้อสอบความเรียงจะมีจำนวนคำถามไม่มากนัก และคำถามแต่ละข้ออาจแบ่งเป็นคำถามย่อย ๆ ได้อีก และบางครั้งก็ระบุการให้คะแนนไว้ด้วย

ส่วนที่เป็นคำตอบ คำตอบของข้อสอบความเรียงมีลักษณะและปริมาณไม่แน่นอน โดยทั่วไปอยู่ในรูปของการเขียนบรรยาย โดยผู้ตอบจะเขียนเรียงเรียงจำนวนจากความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นของตนอย่างอิสระ คำตอบจะสั้นยาว ขึ้นอยู่กับผู้ตอบแต่ละคน ความถูกต้องของคำตอบ ขึ้นอยู่กับ การประเมินของผู้ตรวจให้คะแนน

ประเภทของแบบสอบความเรียง

แบบสอบความเรียงอาจแบ่งตามคำตอบที่ต้องการอย่างกว้าง ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

(ก) แบบสอบความเรียงแบบจำกัดคำตอบ (Essay Restricted Response)

เฮาว์ดี วิบูลย์ศรี (2528:123) ได้อธิบายว่า ข้อสอบประเภทนี้มีการจำกัดคำตอบ เช่น ความยาวของคำตอบ เป็นต้นว่า ให้ตอบไม่เกิน หนึ่งหน้ากระดาษคำตอบ หรือให้ตอบมีความยาว 250-300 คำ หรือให้ยกตัวอย่างประกอบ 2 ตัวอย่าง เป็นต้น ข้อทดสอบประเภทนี้จึงเหมาะที่จะวัดผลการเรียนรู้ที่สำคัญ ผู้ตอบจะต้องเลือกความรู้ที่คิดว่าดีที่สุดสำหรับคำถามนั้น ๆ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 109) วัฒนา วิชาลาภรณ์ (2533 : 60) ได้อธิบายว่า ข้อสอบแบบนี้ ต้องการคำตอบเฉพาะเจาะจงภายในขอบเขตของคำถาม ดังนั้นนักเรียนจะต้องจัดระเบียบความคิดเป็นอย่างดี เพื่อตอบให้ตรงกับประเด็นที่ถาม และไม่จำเป็นต้องตอบยาว ข้อสอบ

แบบจำกัดคำตอบเหมาะกับการวัดความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ส่วนดีของข้อสอบความเรียงแบบไม่จำกัดคำตอบประการหนึ่งคือ มีความเชื่อมั่นหรือความเที่ยงของคะแนนสูงกว่าแบบไม่จำกัดคำตอบ

(ข) แบบสอบความเรียงแบบไม่จำกัดคำตอบ (Essay Extended Response)

เฮาวตี วิบลีย์ศรี (2528:123) ได้อธิบายว่า ข้อทดสอบประเภทนี้จะไม่จำกัดคำตอบ ผู้ตอบต้องจำกัดคำตอบด้วยตนเองตามความเหมาะสมของคำถามและเวลา สำหรับการตอบนั้นจะต้องเรียบเรียงความรู้ความคิดที่เกี่ยวข้อง และจัดลำดับความรู้ที่สำคัญ ตลอดจนการประเมินความคิด และเรียบเรียงความคิดในการเสนอคำตอบให้มีความยาวที่เหมาะสม กับหลักและเหตุผลที่คำถามต้องการ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 108) วัฒญา วิศาลภรณ์ (2533 : 60) ได้อธิบายว่า ข้อสอบแบบนี้ จะเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความรู้ ความคิดเห็นอย่างเต็มที่และอิสระ เน้นความลึก และขอบเขตของความรู้ เน้นเสรีภาพของการแสดงออก ปริมาณคำตอบขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ และความคุ้นเคยในสิ่งที่ถามของผู้ตอบว่ามีมากน้อยเพียงใด ข้อเสียของคำตอบแบบนี้ คือความเชื่อมั่นหรือความเที่ยงของคะแนนที่ได้จะค่อนข้างต่ำ

อุทุมพร จามรมาน (2535:23) ได้แบ่งประเภทแบบทดสอบแบบตอบโดยอิสระ ตามความอิสระมากน้อยได้ 3 ประเภท คือ

- (1) อิสระมาก ได้แก่ โครงการ วิทยานิพนธ์ งานเขียน งานแสดง งานประดิษฐ์
- (2) อิสระปานกลาง ได้แก่ แบบความเรียงที่มีคำถามใหญ่ ไม่ระบุประเด็นให้ตอบ
- (3) อิสระน้อย ได้แก่ แบบความเรียงที่กำหนดกรอบให้

การสร้างแบบสอบความเรียง

ในการวางแผนสร้างแบบสอบความเรียง เฮาวตี วิบลีย์ศรี (2528:124) และพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530:113) ให้ข้อควรพิจารณา ดังนี้

1. ต้องมีการพัฒนาวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ชัดเจน และพิจารณาว่า วัตถุประสงค์และเนื้อหาของวิชานั้น ๆ หรือเนื้อหาต่อนั้น ๆ เหมาะสมกับแบบสอบความเรียงหรือไม่

2. จุดมุ่งหมายในการวัดควรให้ผู้ตอบแสดงความรู้ชั้นสูงของ Bloom คือ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งมีความมุ่งหมายพื้นฐานที่เหมือนกัน คือ ความมุ่งหมายที่จะให้ผู้ตอบแสดงทักษะในการจัดระบบระเบียบความรู้ต่าง ๆ ที่ตนเองมีออกมา
3. พิจารณาว่า ผู้สอบมีพื้นฐานด้านความเรียง และเนื้อหาวิชาเพียงพอที่จะเขียนตอบเป็นความเรียงได้ เช่น ไม่ใช้สอบกับเด็กเล็ก ๆ
4. พิจารณาว่า เวลาที่จะใช้ในการสอบมีเพียงพอหรือไม่ เพราะต้องใช้เวลาในการคิด และเขียนตอบนาน

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบความเรียง

การสร้างข้อสอบความเรียงให้มีคุณภาพ มีหลักการที่สำคัญ คือ ทำอย่างไรจึงจะให้ข้อสอบหรือข้อคำถามสะท้อนความจริงของสิ่งที่วัด เช่น ความรู้ ความสามารถ ความรู้สึก หรือทักษะที่แท้จริงของผู้ตอบ ซึ่งการสร้างข้อสอบเพื่อสะท้อนความจริงนั้น อยู่ที่การวางแผนและการดำเนินการสร้างที่เป็นระบบ การสร้างข้อสอบที่เป็นระบบต้องอาศัยผู้สร้างที่มีความรู้ในเนื้อหา ตลอดจนการวางแผนการออกข้อสอบที่ดี เขียนข้อสอบที่ตรง ตลอดจนตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบแต่ละข้อ (อุทุมพร จามรมาน 2535 : 29) จากการศึกษาขั้นตอนการสร้างข้อสอบความเรียงจาก เชาวดี วิบูลย์ศรี (2528:127-135) สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (2530 : 61 - 62) (อุทุมพร จามรมาน 2535 : 29 - 54) สรุปขั้นตอนการสร้างข้อสอบความเรียงได้ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ตัดสินใจเลือกข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการโดยพิจารณาด้วยว่าสิ่งที่กำลังวัดนั้นเหมาะสมกับข้อสอบความเรียงหรือไม่ เช่น ระบุจุดมุ่งหมายในการทดสอบ ระบุเนื้อหาให้ชัดเจน ทำตารางเนื้อหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ กำหนดน้ำหนักของข้อสอบ จำนวนข้อ
- ขั้นที่ 2 พิจารณาความเป็นอิสระในการตอบที่ขอมให้ ในการตอบข้อสอบความเรียงนี้ มีการกำหนดขอบเขตการตอบซึ่งอาจทำโดยการจำกัดเนื้อหา จำกัดความยาว จำกัดเวลา จำกัดทรัพยากรที่ใช้ เช่น ให้อภิปรายเฉพาะเหตุผลในตำรา หรือจำกัดรูปแบบการตอบ เช่น ให้อภิปรายการ เขียนแผนภูมิ เขียนโครงร่าง
- ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบหรือลักษณะของข้อคำถาม กำหนดเวลาสอบ กำหนดคะแนน เขียนข้อคำถาม เฉลยคำตอบ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินให้คะแนน
- ขั้นที่ 4 ตรวจสอบข้อสอบที่เขียนขึ้น ทดลองใช้ แก้ไขปรับปรุง

แนวทางในการเขียนแบบสอบความเรียงที่ดีที่จะใช้วัดในระดับการเรียนรู้อันดับสูงของ Bloom
(Tuckman, 1975: 111-112 อ้างถึงใน เขาวดี วิบูลย์ศรี, 2528: 124-135)

การนำไปใช้ (Application)

การวัดในระดับนี้ หมายถึงการนำความรู้ที่เป็นนามธรรม มาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรม ความรู้นามธรรมนั้นอาจอยู่ในรูปแนวคิด กฎต่าง ๆ แบบแผนทั่วไป หรืออาจจะเป็นหลักการที่เกี่ยวกับเทคนิคต่าง ๆ ความคิดทางทฤษฎี ฯลฯ ดังนั้น คำถามที่จะวัดในระดับนี้จึงต้องเป็นคำถามที่จะให้ผู้สอบได้นำความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์กับสถานการณ์ให้เหมาะสม การกำหนดปัญหาจึงควรเป็นปัญหาใหม่ ๆ แต่ก็มีความสัมพันธ์กับความรู้ที่เรียนมา

การเขียนข้อคำถาม เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ที่เคยเรียน ไปบรรยายถึงการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรมมีข้อควรคำนึงถึงอยู่ 3 ประการ คือ (1) ข้อคำถามที่วัดต้องเสนอในรูปสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรม และจะต้องเป็นสถานการณ์ที่นักเรียนอาจประสบด้วยตนเองได้ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้น ๆ ได้ (2) สถานการณ์ที่เสนอขึ้นจำเป็นต้องมีพฤติกรรมบางอย่างให้แสดง เพื่อที่จะให้ปัญหาที่กำหนดขึ้น สามารถแก้ไขได้ (3) พฤติกรรมที่จะให้แสดงนั้นควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการถ่ายทอดความรู้ที่เคยเรียนมาแล้ว

การวิเคราะห์ (Analysis)

การวัดในระดับการวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบ หรือส่วนย่อยต่าง ๆ หรือแยกส่วนของแนวความคิด หรือแยกส่วนของวัตถุ (objects) ตลอดจนการหาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ หรือชี้ให้เห็นถึงการจัดระเบียบของหลักการต่าง ๆ เป็นต้น

การเขียนข้อคำถาม การเขียนข้อคำถามในการวัดการวิเคราะห์ คล้ายกับการเขียนข้อคำถามในการวัดการนำไปใช้ แต่ที่แตกต่างกันก็คือ ข้อคำถามที่วัดการวิเคราะห์นั้น จะไม่มีส่วนที่เป็นปัญหา ส่วนที่เป็นสถานการณ์จะเป็นเรื่องที่นักเรียนคุ้นเคย แต่ไม่มีการถกเถียงในชั้นเรียนมาก่อนและสถานการณ์นั้น ๆ ก็ต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ หรือส่วนย่อยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน หรือการจัดระเบียบของหลักการต่าง ๆ รวมเป็นสถานการณ์ซึ่งสามารถที่จะวิเคราะห์ได้ ดังนั้นข้อคำถามที่ถามถึง จึงมักจะให้แสดงการเปรียบเทียบ ข้อที่เหมือนกัน และต่างกัน

การสังเคราะห์ (Synthesis)

การวัดในระดับการสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการรวมส่วนย่อยเข้าด้วยกันให้เป็นเรื่องราวเดียวกัน จัดเป็นระดับของการใช้สติปัญญาที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่สร้างสรรค์ของ

ผู้เรียน แต่เป็นพฤติกรรมสร้างสรรค์ที่ไม่สมบูรณ์ เพราะการสังเคราะห์นั้นยังต้องอยู่ในขอบเขตของปัญหาที่จำกัด หรืออยู่ภายในกรอบของทฤษฎี หรือแบบแผนวิธีการบางส่วนเท่านั้น Bloom ได้เสนอแนะแนวการสังเคราะห์ไว้ 3 ลักษณะ คือ (1) การสังเคราะห์เรื่องที่มีสาระเดียวกันหลายเรื่องให้เป็นเรื่องเดียวกัน (2) การสังเคราะห์แผนการหรือข้อเสนอ ให้เป็นชุดการปฏิบัติงานชิ้นหนึ่ง (3) การสังเคราะห์สิ่งซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงนามธรรม เช่น ทฤษฎีหนึ่ง เป็นต้น

การเขียนข้อคำถาม ในการวัดการสังเคราะห์ ต้องไม่มีข้อแนะนำรายละเอียด ของสถานการณ์มากเกินไป เพราะการจะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นผู้ตอบควรมีอิสระที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งอิสระในการกำหนดเป้าหมาย และตัดสินใจคิดว่าสิ่งใดหรือองค์ประกอบใดที่ก่อให้เกิดผลผลิต เป็นการสังเคราะห์ได้ ข้อคำถามควรเป็นปัญหาที่แปลกใหม่ ที่ผู้ตอบไม่เคยมีประสบการณ์ในชั้นเรียนมาก่อน เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์ ทฤษฎี ออกแบบเครื่องมือ หรือแผนการปฏิบัติ

การประเมินผล (Evaluation)

การวัดในระดับการประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่า (Value) สำหรับเป้าหมาย แนวความคิด แนวการแก้ปัญหา วิธีการ หรือผลงาน เป็นต้น การวัดการประเมินผลนั้นยังรวมถึงเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่ใช้ด้วย โดย บลูม (Bloom, 1956) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ 2 ประเภท ในการประเมิน คือ (1) การประเมินซึ่งใช้เกณฑ์มาตรฐานภายใน (Internal Standards) เช่น การประเมินตามเกณฑ์ ในลักษณะของความคงที่ (Consistency) ความแม่นยำในการใช้เหตุผล (Logical Accuracy) รวมทั้งเกณฑ์ในลักษณะที่เป็นแนวคิดของบุคคล ฯลฯ เป็นการพิจารณาตัดสินกระบวนการก่อนที่งานนั้นจะบรรลุถึงจุดหมาย เช่น การบ่งชี้ถึงความถูกต้องของข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผล (2) การประเมินซึ่งใช้เกณฑ์มาตรฐานภายนอก (External Standards) เช่น การประเมินตามเกณฑ์ในลักษณะของความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ความประหยัด (Economy) ประโยชน์ที่จะได้รับ (Utility of Means for Ends) รวมทั้งความดีเยี่ยมตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เป็นการพิจารณาตัดสิน เมื่องานนั้นสำเร็จลุล่วงแล้ว เช่น การเปรียบเทียบทฤษฎีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมบางอย่าง

การเขียนข้อคำถาม ข้อคำถามในการวัดระดับการประเมินจะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (1) ส่วนที่แสดงสิ่งที่จะประเมิน ซึ่งควรมีหลักเหตุผลในการตรวจสอบได้ คือสามารถที่จะประเมินได้ เป็นต้นว่า บทกวี การบริหารขององค์การ ฯลฯ นอกจากนี้ก็มีการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้สอบได้พิจารณาว่าจะเลือกใช้เกณฑ์ใดที่เหมาะสมสำหรับการประเมินนั้น ซึ่งปกติแล้ว เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินนั้น อาจมีบางเกณฑ์ที่เคยเรียนมาแล้ว หรือบางเกณฑ์ที่ต้องคิดขึ้นเอง (2) ส่วนของการชี้แจง

คำตอบ ซึ่งจำเป็นต้องมี เช่น ความยาวของคำตอบ ตลอดจนรายละเอียดของคำตอบที่ต้องการ โดยทั่วไปแล้ว ลักษณะเฉพาะของการประเมินจะต้องมีความรับผิดชอบซึ่งแตกต่างจากการตัดสินด้วยความคิดเห็นตามอำเภอใจ โดยผู้ประเมินต้องอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์กับเกณฑ์ ดังนั้นการชี้แจงคำตอบจึงเป็นส่วนที่จะให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้ประเมินทราบวัตถุประสงค์ของการประเมินที่ชัดเจน ตลอดจนเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินด้วย

โดยปกติแล้วการใช้ระดับความสามารถที่สูงขึ้น ย่อมต้องอาศัยระดับความสามารถขั้นพื้นฐานที่ต่ำกว่า ข้อคำถามวัดกระบวนการคิด ที่รวมระดับความสามารถต่าง ๆ ข้อคำถามนั้นจะต้องให้ผู้ตอบแสดงกระบวนการคิดที่มากกว่าหนึ่งอย่าง เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเกี่ยวข้องกัน ผู้ตอบจะต้องจัดระเบียบความคิด ความรู้ และแสดงให้เห็นในรูปของคำตอบที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะในการเขียนข้อสอบความเรียง

1. ข้อคำถามควรให้นักเรียนได้แสดงความสามารถขั้นสูงตามแนวคิดของ บลูมในเนื้อหาที่สำคัญสร้างเป็นสถานการณ์ใหม่ขึ้นมา หลีกเลี่ยงคำถามประเภทวัดความจำอย่างเดียว
2. ข้อคำถามควรมีความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในสาขาวิชานั้น ๆ มีความคิดเห็นตรงกันว่าคำตอบที่ถูกต้องเป็นอย่างไร
3. ข้อคำถามควรกำหนดขอบเขตของคำตอบอย่างแน่ชัด
4. ข้อคำถามควรเฉพาะเจาะจง ใช้ภาษาที่มีความหมายแจ่มชัด และตรงจุดระบุแน่ชัดว่าจะถามในประเด็นใด มีคำชี้แจงวิธีการตอบ กำหนดให้แน่นอนชัดเจน
5. เฉลยคำตอบทันที เมื่อสร้างข้อสอบเสร็จ เนื้อสวดกในการตรวจให้คะแนน และเป็นการช่วยให้ผู้ออกข้อสอบได้ตรวจสอบข้อบกพร่องของคำถาม และปรับปรุงแก้ไขเสียก่อน

การให้คะแนนแบบสอบความเรียงนั้นเป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งมีผลต่อความเที่ยงของแบบสอบความเรียงมาก ฉะนั้น การให้คะแนนแบบสอบความเรียงจึงต้องมีเกณฑ์ (Criteria) เพื่อให้การให้คะแนนเป็นไปอย่างมีระบบ ซึ่งจะช่วยให้คะแนนของแบบสอบความเรียง มีความเป็นปรนัยมากขึ้น จากการศึกษาเกณฑ์การให้คะแนนเกี่ยวกับแบบสอบความเรียง สรุปได้ดังนี้ (เฮาวิต วิบลีย์ศรี 2528:138-140)

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบความเรียง

การใช้เนื้อหาของคำตอบเป็นเกณฑ์ (Content Criteria)

แม้ว่าเหตุผลหลักของการเลือกใช้แบบสอบความเรียง คือการวัดกระบวนการคิดของผู้ตอบ มากกว่าที่จะวัดข้อเท็จจริงในเนื้อหาวิชา แต่ทั่วไปแล้วแบบสอบความเรียง ก็ยังคงต้องการที่จะให้ผู้ตอบได้แสดงข้อมูลข่าวสาร (Information) ประกอบการตอบคำถาม การใช้เกณฑ์เชิงเนื้อหา ในการให้คะแนนแบบสอบความเรียง ย่อมจะช่วยให้ถึงความถูกต้องและเพียงพอของเนื้อหาความรู้ที่ผู้ตอบควรจะมีในขอบข่ายของคำถามที่ต้องการ ซึ่งเกณฑ์ข้อนี้มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เมื่อเห็นว่าความรู้ด้านเนื้อหาสาระนั้นจะเป็นรากฐานในการพัฒนาความคิดและทักษะในการแก้ปัญหาในระดับสูงต่อไป

การใช้วิธีการจัดระบบระเบียบเป็นเกณฑ์ (Organization Criteria)

การจัดระบบระเบียบและทักษะการเขียนอื่น ๆ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการตอบคำถามแบบสอบความเรียง จึงอาจให้ความสำคัญส่วนนี้เป็นเกณฑ์ในการให้คะแนน โดยทั่วไปแล้วการจัดระบบระเบียบของความเรียงนั้นจะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) ส่วนนำ (Introduction) (2) ตัวเนื้อหา (Body) (3) การสรุป (Conclusion)

การเขียนคำตอบสำหรับข้อความเรียง ผู้ตอบจะต้องเตรียมโครงเรื่อง (Outline) ก่อนลงมือเขียนคำตอบ โครงเรื่องจะเป็นเครื่องช่วยในการจัดระบบระเบียบการนำเสนอความคิดออกมาให้อยู่ในรูป ที่สามารถสื่อสารให้เข้าใจง่าย เป็นต้นว่า การเรียบเรียงตามลำดับก่อนหลังจัดเรียงตามลำดับความก้าวหน้า เป็นต้น ซึ่งสามารถที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคำตอบ และให้คะแนนการสอบความเรียง นอกจากนั้น อาจพิจารณาด้านการสะกดคำ และหลักไวยากรณ์ที่ใช้ซึ่งก็เป็นส่วนที่ช่วยกระบวนการสื่อสารให้ดีขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการชี้แจงถึงเกณฑ์การประเมิน ในการจัดระบบระเบียบของคำตอบที่มีผลต่อคะแนน ให้ผู้ตอบทราบล่วงหน้า

การใช้กระบวนการตอบเป็นเกณฑ์ (Process Criteria)

เป้าหมายสำคัญของการใช้แบบสอบความเรียงก็เพื่อการวัดทักษะด้านการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล หรืออาจหมายถึงการรวมทักษะต่าง ๆ ดังกล่าวเข้าด้วยกันก็ได้สิ่งสำคัญของเกณฑ์การให้คะแนนที่จะแสดงว่า ผู้ตอบสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามกระบวนการนั้น ย่อมสังเกตวัดได้จากความสามารถที่แสดงถึงการแก้ปัญหา หรือข้อเสนอแนะของคำ

ตอบ รวมทั้งเหตุผลในการตัดสินใจ หรือเหตุผลที่ให้ในเชิงสนับสนุนผลการแก้ปัญหา การให้คะแนนแบบ
สอบความเรียงจึงจำเป็นที่จะต้องประเมินทั้งความเหมาะสมของปัญหาที่ให้ และความเหมาะสมของ
เหตุผลที่เสนอ เพื่อประกอบการแก้ปัญหา

เมื่อกำหนดความสำคัญของกระบวนการให้คะแนน จะต้องเน้นที่พฤติกรรมกรรมการแก้ปัญหา
ที่แสดงออกในการตอบเป็นหลัก และเมื่อพิจารณาโดยยึดเอาขั้นตอนของการแก้ปัญหาเป็นหลัก จะ
สามารถสรุปเป็นโครงสร้างของกระบวนการแก้ปัญหาได้เป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. การกำหนดปัญหา
2. การหาทางเลือกในการแก้ปัญหา
3. การเลือกวิธีการแก้ปัญหาจากทางเลือกที่มีน้ำหนักดีที่สุด
4. การแก้ปัญหาไปตามทางเลือก
5. การประเมินผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

คำตอบจากแบบสอบความเรียงอาจแสดงถึงขั้นตอนการแก้ปัญหาทุกขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น
หรือ อาจแสดงออกมาเพียงบางขั้นตอนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของคำถาม โดยทั่วไปแล้ว คำตอบ
ของแบบสอบความเรียงนั้นควรแสดงออกอย่างน้อย 3 ขั้นตอนแรกของการแก้ปัญหา เพราะถ้าขั้น
ที่ 1 ของการแก้ปัญหาได้รับการกำหนดอย่างชัดเจนแล้ว ขั้นที่ 2 และ 3 ก็จะไม่ยากที่จะแสดงออก
มาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้ อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาในขั้นที่ 2 และ 3 อาจรวมกันเป็นวิธี
เดียวกันก็ได้

การประเมินผลของการแก้ปัญหา และ เหตุผลที่ใช้สนับสนุนสามารถที่จะพิจารณาได้จาก

1. ความแม่นยำ หรือความถูกต้อง (Accuracy) ของเหตุผลตามเกณฑ์ภายนอก

(External Criteria)

ความแม่นยำหรือความถูกต้องของเหตุผล จะหมายถึง การเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่สามารถ
นำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ซึ่งจะให้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยจะสังเกตได้จาก การกำหนดแนวทางการ
วิเคราะห์ได้ถูกต้อง มีความเป็นไปได้ หรือสังเกตจากสิ่งที่สังเคราะห์ขึ้นว่า มีความเหมาะสมหรือไม่
และเนื่องจากว่าในการตรวจให้คะแนนนั้น อาจจะเป็นการยากที่จะได้คำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์ หรือถูก
ต้องอย่างมีความเป็นปรนัย เพราะการตัดสินใจความแม่นยำของผลการแก้ปัญหา ขึ้นกับความเห็นของผู้
ให้คะแนน ดังนั้นในขั้นตอนสุดท้ายของการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจให้คะแนนสำหรับข้อคำถามแบบสอบ
ความเรียงนั้น เป็นสิ่งที่ต้องใคร่ครวญ โดยครูจะต้องกำหนดวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องอยู่ในใจ ในขณะที่

เดียวกันก็ต้องเตรียมเปิดใจให้กว้าง สำหรับในกรณีที่จะต้องพบกับคำตอบที่ไม่ตรงตามสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้ จึงจำต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของคำตอบอย่างรอบคอบด้วย

2. ความครบถ้วนสมบูรณ์ (Completeness) และความคงที่ (Consistency) ตามเกณฑ์ภายใน (Internal Validity)

สำหรับคำตอบที่เกี่ยวกับความสมบูรณ์ และความคงเส้นคงวา หมายถึง สิ่งซึ่งผู้ตอบนำมาเป็นเหตุผลสนับสนุนนั้น มีความเหมาะสมกับปัญหาที่ต้องการให้แก้ไขเพียงใด และถ้าคำตอบที่ให้มานั้นไม่สมบูรณ์ครอบคลุมทั้งหมด ก็น่าจะได้รับการตรวจพิจารณาให้คะแนนในระดับที่น้อยกว่า ผู้ตอบที่สามารถให้คำตอบอย่างสมบูรณ์ ซึ่งก็จะมีความหมายด้วยว่า ผู้ตรวจจะต้องมีแนวทางของคำตอบที่สมบูรณ์เตรียมไว้เป็นพื้นฐานในการตรวจให้คะแนนอยู่ล่วงหน้า

3. ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ (Originality and Creativity)

ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ (Originality and Creativity) ที่แสดงในผลการแก้ปัญหา รวมทั้งข้อโต้แย้ง (Argument) ที่นำมาใช้สนับสนุน จะถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทดสอบประเภทที่ไม่มีรูปแบบโครงสร้างชัดเจน (Unstructured) ดังเช่นแบบสอบความเรียงในการตรวจให้คะแนนแบบสอบความเรียง ผู้ตรวจก็ควรจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ของผู้ตอบ โดยพิจารณาให้คะแนนในส่วนนี้ด้วย

ในการเลือกใช้ หรือ กำหนดเกณฑ์ในการตรวจแบบสอบความเรียงนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นข้อคำถาม หรือจุดมุ่งหมายในการทดสอบ ว่ากำลังทดสอบความสามารถของผู้สอบในด้านใด ซึ่งในแต่ละการสอบจะมีเกณฑ์การให้คะแนนแตกต่างกันไป ซึ่งในเรื่องนี้มีการกำหนดเกณฑ์ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

การเรียงความ

การเรียงความเป็นการเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ในวิชาภาษาไทยอย่างหนึ่งได้มีการกำหนดเกณฑ์ซึ่งยอมรับกันว่า เป็นหลักวิชาของกระบวนการเรียงความที่ดี โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เสนอแนะไว้ 3 ประการ คือ (เสนาะ หัตถิ, 2513:37)

1. แบบ หรือ fórm ของการเขียนเรียงความ เช่น คำนำ การเว้นวรรคตอน การย่อหน้าและการกล่าวสรุป เป็นต้น

2. การใช้ภาษาหรือการเรียบเรียงถ้อยคำ เช่น การใช้คำให้ถูกต้องตรงความหมาย การเขียนประโยคให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เป็นต้น

3. เนื้อหาสาระสำคัญ ดูว่าเนื้อหามีการแสดงความคิดเห็นที่สำคัญและดีเด่นอย่างไร

เปลื้อง ณ.นคร (2512:174) ให้คะแนนความเรียงโดยแบ่งคะแนนออกเป็นส่วน ๆ ดังนี้

1. เนื้อหา 50 % แบ่งเป็น ข้อเท็จจริง 30 % ความคิด 20 %

2. จำนวนภาษา 30 % ดูการใช้ถ้อยคำจำนวน ไวยากรณ์

3. แบบ 20 % ดูการวางรูปเรียงความ ย่อหน้า วรรคตอน เครื่องหมายวรรคตอน

อักษรวิธี

ประสิทธิ์ กานท์กลอน (2518:9-12) แบ่งการตรวจให้คะแนนเรียงความ ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง 40 % โดยพิจารณาแนวความคิด แนวเรื่องในแง่แปลกใหม่ ชวนให้ติดตาม ให้ความรู้ความคิดตีมีการจัดระเบียบความคิด การอ้างเหตุผล การขยายความ ความแจ่มแจ้งชัดเจน

2. การใช้ภาษา 40 % พิจารณาการใช้ระดับภาษาได้ถูกต้องตามกาลเทศะ และลักษณะของเรื่อง ความกระชับรัดของการใช้คำ ประโยค ว่าตรงความหมาย สละสลวย การเขียนย่อหน้า การเว้นวรรค การใช้จำนวนไวยากรณ์

3. รูปแบบ 10 % พิจารณาความถูกต้องของรูปแบบการเขียนชนิดนั้น ๆ

4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ 10 % เช่น สะกดการันต์ ความสะอาด ลายมือและความเป็นระเบียบ

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2518:174) มีหลักในการตรวจและให้คะแนนเรียงความ ดังนี้

1. ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนไว้ก่อน คือ พอใจมากให้คะแนน 16 ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 20 พอใจพอประมาณ คะแนนอยู่ระหว่าง 14-15 และที่พอใจน้อยหรือไม่พอใจ อยู่ในเกณฑ์ต่ำ คะแนน 12-13

2. อ่านครั้งแรกดูเป้าหมายของเรื่องที่เขียนว่า น่าสนใจหรือไม่ ดูความราบรื่นของภาษา

3. ดูความยาวของเนื้อเรื่อง ต้องยาวพอสมควรกับที่กะไว้ให้

4. ดูสิ่งประกอบอื่น ๆ เช่น การเว้นวรรคตอน เขียนซ้ำซาก เขียนวกวน

เรื่องอุไร กุศลาสัย (2517:10) ให้หลักการตรวจเรียงความไว้ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง 50 % ประกอบด้วยข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความยาวไม่น้อยกว่า 1 หน้า
2. รูปแบบ 20 % เช่น การย่อหน้า การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเว้นวรรคตอน ตัวสะกด
3. สำนวน 20 % ใจความดี ประโยศร็ดกุม กระชับมีลีลา รู้จักเปรียบเทียบ ใช้สำนวนโวหาร
4. เบ็ดเตล็ดให้ 10 % เขียนตัวหนังสือไม่ขัด อ่านยาก เขียนสกปรก มีรอยลบขีดฆ่า

ราตรี ชันวาธร, บุญขึ้น ทองอยู่ (อ้างถึงใน คำนิ้ง วิสัยจร 2526:32) วิจารณ์ให้คะแนนมากน้อยตามลำดับ เหมือนกันดังนี้

1. เนื้อหา เน้นความคิดเห็น ความคิดสร้างสรรค์ ให้คะแนนมากที่สุด
2. การใช้ภาษา คุณการใช้ถ้อยคำ เครื่องหมายวรรคตอน ตัวสะกดการันต์ การย่อหน้า ความถูกต้องชัดเจนในการเขียน ให้คะแนนมากอันดับ 2
3. รูปแบบหรือการเสนอเรื่อง เช่น มีคำนำ บทสรุป การจัดลำดับในการเสนอเรื่องที่ น่าสนใจให้คะแนนน้อยที่สุด

คำนิ้ง วิสัยจร (2526:33) ได้วางเกณฑ์ในการตรวจเรียงความไว้ ดังนี้

1. แบ่งคะแนนออกเป็น 10 ส่วน โดยกำหนดให้

การแสดงความคิดเห็น	มีน้ำหนัก	4 ส่วน
การเชื่อมโยงความคิด	มีน้ำหนัก	3 ส่วน
เนื้อหาสาระ	มีน้ำหนัก	2 ส่วน
การใช้ภาษา	มีน้ำหนัก	1 ส่วน
2. การตรวจ อ่านเรียงความแต่ละฉบับ แล้วให้คะแนนทีละด้าน จนครบทุกฉบับ

คำตอบความเรียงในวิชาอื่น ๆ

วินัย รังสินธุ์ (มปป. :15) ศูนย์วิจัยและพัฒนาแบบทดสอบ สำนักทะเบียนวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้พูดถึงเกณฑ์การตรวจหรือเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบความเรียงไว้กว้าง ๆ ว่า ในการสร้างข้อสอบ เกณฑ์การตรวจข้อสอบความเรียง ต้องแน่ใจว่าทุกเงื่อนไขของโจทย์ ได้กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนนั้นเหมาะสม โดยทั่วไป จุดที่จะต้องวัดในการตรวจข้อสอบความเรียง อาจครอบคลุมถึง

1. ความยาวในการตอบ
2. ประเด็นความถูกต้อง
3. ความคิดริเริ่ม การใช้ภาษาที่เหมาะสม ความชัดเจนของพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ไพรัตน์ วงษ์นาม (2533:67) ได้กำหนดเกณฑ์การตรวจแบบสอบความเรียงซึ่งมีเนื้อหาของข้อสอบในลักษณะให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถ ด้านแสดงความคิดเห็นต่อข่าวและเหตุการณ์ 3 ด้าน ดังนี้

1. แสดงความคิดเห็นหรือยกเหตุผลได้ตรงประเด็น	น้ำหนักคะแนน	3
2. ยกตัวอย่างหรือข้อมูลสนับสนุน	น้ำหนักคะแนน	3
3. ความคิดเห็นมีคุณค่าเชิงคุณธรรมหรือถูกต้องตามหลักวิชา	น้ำหนักคะแนน	4

โดยแต่ละด้านได้กำหนดระดับคะแนนย่อย ๆ ตามคุณภาพ และหลักวิชา ดังนี้

การแสดงความคิดเห็น หรือยกเหตุผลได้ตรงประเด็น และการยกตัวอย่างหรือข้อมูลสนับสนุนได้นิยามคุณภาพของคำตอบเป็น 3 ระดับ คือ คุณภาพสูง คุณภาพปานกลาง และคุณภาพต่ำ ในสัดส่วนคะแนน 3:2:1 ตามลำดับ ส่วนด้านความคิดเห็นมีคุณค่าเชิงคุณธรรมหรือถูกต้องตามหลักวิชา ได้นิยามระดับคุณธรรมออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ให้ 1 คะแนน เมื่อเหตุผลที่นำมาเสนอชี้ให้เห็นว่าผู้ตอบเห็นแก่ประโยชน์เฉพาะตัวเพียงผู้เดียว ระดับที่ 2 ให้ 2 คะแนน เมื่อเหตุผลที่นำมาเสนอ ชี้ให้เห็นว่าผู้ตอบเห็นแก่ประโยชน์ของพรรคพวก เพื่อนฝูง หรือครอบครัวของตน ระดับที่ 3 ให้ 3 คะแนน เมื่อเหตุผลที่นำมาเสนอ ชี้ให้เห็นว่าผู้ตอบเห็นแก่ประโยชน์ของสังคม หรือ ประเทศชาติ ระดับที่ 4 ให้ 4 คะแนน เมื่อเหตุผลที่นำมาเสนอ ชี้ให้เห็นว่าผู้ตอบกระทำไปเพราะอยากกระทำเป็นคนมีอุดมการณ์ ส่วนความถูกต้องตรงตามหลักวิชา ได้เฉลยหลักวิชาที่สัมพันธ์กับข้อคำถามในแต่ละข้อไว้ให้ครอบคลุมทุกแนวคิด ให้คะแนนตามจำนวนแนวคิดที่ตอบได้ แต่ไม่เกินกว่าน้ำหนักคะแนนที่กำหนดไว้ในประเด็นนี้ คือ 4 คะแนน

สรุปได้ว่า การตรวจผลงานที่เป็นความเรียง หรือเรียงความนั้น สิ่งสำคัญซึ่งจะช่วยให้การตรวจนั้นมีความเที่ยงในการตรวจก็คือ การกำหนดเกณฑ์ในการตรวจ ซึ่งเกณฑ์การตรวจนั้นก็จะต้องแตกต่างกันไป ตามลักษณะเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายในการวัด เช่น ต้องการวัดความคิดสร้างสรรค์ ต้องการวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ต้องการวัดการนำความรู้มาใช้ ต้องการวัดการใช้ภาษา เป็นต้น

วิธีการตรวจให้คะแนนแบบสอบความเรียง

วิธีการตรวจให้คะแนนคำตอบความเรียงที่นักวิจัยกล่าวถึงมี 2 วิธี (Coffman 1971: 291-293 ; Ebel 1972:49-50 ; Mehrens and Lehmann 1984:113-116 ; Glover, Bruning and Filbeck 1982:420) คือ

1. การตรวจวิธีวิเคราะห์ (Analytic method หรือ Point method) เป็นวิธีการตรวจที่เหมาะสมกับการตรวจความเรียงประเภทวัดเนื้อหา ในสถานการณ์การประเมินผลการเรียนการสอนที่มีผู้สอบไม่มากนัก การตรวจแบบนี้ผู้ตรวจต้องมีแนวคำตอบไว้ล่วงหน้าซึ่งได้แยกเป็นตอนย่อย ๆ ตามองค์ประกอบของการตอบ ตามความสำคัญ หรือ ตามประเด็นที่ถาม เช่น การจัดเรียงความคิด การยกตัวอย่าง การตอบได้ตรงประเด็น เป็นต้น โดยกำหนดคะแนนของแต่ละตอนย่อย ๆ ไว้เป็นเกณฑ์ ตรวจเทียบกับคำตอบของผู้ตอบแต่ละตอนย่อย ๆ จากนั้นจึงเอาคะแนนของแต่ละตอนย่อย ๆ มารวมกันเป็นคะแนนที่ได้รับทั้งข้อ จุดอ่อนของการตรวจแบบวิธีวิเคราะห์ คือ เสียเวลาตรวจมาก เพราะต้องตรวจทีละประเด็น และผลการตรวจประเด็นต้น ๆ ก่อให้เกิดความประทับใจ มีผลส่งถึงประเด็นหลัง ๆ ได้คะแนนสูงด้วย ความคลาดเคลื่อนนี้เรียกว่า halo effect (Coffman 1971: 292-293) นอกจากนี้ การแยกประเด็นย่อยมาก ๆ อาจวัดคุณลักษณะที่ไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนที่ต้องการได้ (Wiseman 1949 cited by Coffman 1971:293)

2. การตรวจวิธีประเมินรวม (Holistic method หรือ Global method หรือ Rating method หรือ Scrating method) เป็นวิธีตรวจให้คะแนนรวม ๆ หลายประเด็น อาศัยความประทับใจจากการอ่านอย่างรวดเร็ว สามารถตรวจได้รวดเร็ว เหมาะกับการตรวจความเรียงประเภทวัดความสามารถในการเขียน และในสถานการณ์ที่มีผู้สอบมาก ๆ การตรวจแบบนี้ผู้ตรวจจะอ่านคำตอบทุกฉบับอย่างรวดเร็วในขั้นต้น แล้วแยกกระดาษคำตอบเป็นกลุ่ม ๆ ตามระดับคุณภาพของการตอบเช่น แยกเป็นคุณภาพ 3 ระดับ คือ ดี ปานกลาง พอใช้ หรือ แยกเป็น

5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ อ่อน เมื่อจัดเรียงคำตอบเป็นกลุ่มเสร็จแล้วให้อ่านอย่างละเอียดทีละกลุ่มคุณภาพ เพื่อให้คะแนนตามลำดับคุณภาพอีกทีหนึ่ง ในการจัดแยกกลุ่มกระดาษคำตอบ อาจเปรียบเทียบคุณภาพระหว่างกันเองภายในกลุ่ม หรืออาจมีคำตอบตัวแบบ หรือ กำหนดเกณฑ์ในการเปรียบเทียบคุณภาพคำตอบก็ได้

(อุทุมพร จามรมาน 2535:25-26) ได้อธิบายวิธีการตรวจสอบที่ตอบโดยอิสระ สรุปได้ 3 วิธี คือ

(ก) นิจณาทีละประเด็น (Analytic-point-by-point)

เป็นการให้คะแนนตามประเด็นที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เหมาะกับการสอบที่เน้นเนื้อหาสาระ

(ข) นิจณาการเขียนบรรยาย (Analytic-quality description)

เป็นการกำหนดคะแนนอย่างกว้าง ๆ ตามระดับต่าง ๆ ของจุดมุ่งหมายและประเด็น

(ค) นิจณาตามความรู้สึก (Impression marking)

เป็นการตรวจที่ผู้ตรวจให้คะแนนตามความรู้สึกของตน

นอกจากนี้ อุทุมพร จามรมาน (2535:56) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดเกณฑ์การตรวจไว้ ดังนี้

1. ใช้คะแนนเป็นหลัก เช่น ข้อสอบมีคะแนนเต็ม 13 คะแนน กำหนดคะแนน ดังนี้

13 คะแนน สำหรับคำตอบที่ระบุประเด็นหลัก ๆ ถูกต้องสมบูรณ์ ครบถ้วน

ตลอดจน ภาษาและตัวสะกดถูกต้อง

0 คะแนน สำหรับผู้ที่ไม่ตอบ

นั่นคือ จะมีการกำหนดคะแนน และระบุเกณฑ์การตรวจ ตามความมากน้อยของการตอบ ตั้งแต่คะแนน 0-13

2. ใช้ประเด็นเป็นหลัก เช่น ข้อสอบมีคะแนนเต็ม 13 คะแนน กำหนดคะแนนตามประเด็น ดังนี้

ก. คำตอบประเด็น A, B, C, D และตอบด้วยภาษาที่ถูกต้อง ตัวสะกดถูกต้อง ให้ 10-13 คะแนน

ข. ถ้าตอบประเด็น A, B, C และภาษาที่ถูกต้อง ให้ 7-13 คะแนน

ค. ถ้าตอบประเด็น A, B และภาษาที่ถูกต้อง ให้ 4-6 คะแนน

- ง. ถ้าตอบประเด็น A และภาษาที่ถูกต้อง ให้ 1-3 คะแนน
 จ. ถ้าตอบผิดประเด็น หรือไม่ตอบ ให้ 0 คะแนน

3. แบบอิสระ (Free Response) อาจใช้เกณฑ์ ดังนี้

- ก. คะแนน 1/6 ของคะแนนทั้งหมด ให้กับการตอบที่เสนอเฉพาะตัวเลข หรือข้อมูล
 ระบุแหล่งข้อมูล หรือจำสาระจากตำรามาตอบ โดยเสนอเพียงคำตอบเดียว
- ข. คะแนน 2/6 ของคะแนนทั้งหมด ให้กับการตอบในระดับต่ำ ขวกับคำตอบที่แสดง
 ความคิดเห็นอย่างผิวเผินไม่ลึกซึ้ง
- ค. คะแนน 3/6 ของคะแนนทั้งหมด ให้กับการตอบที่ตอบในระดับสูงขึ้นบวก
 กับการแสดงความคิดเห็นที่ลึกซึ้งขึ้น มีการโยงสาระข้อมูลที่ไม่นานนัก
- ง. คะแนน 4/6 ของคะแนนทั้งหมด ให้กับการตอบที่โต้แย้ง และจุดอ่อน จุดแข็ง
 แสดงความคิดเห็นหรือเหตุผลเชิงทฤษฎี มีการโต้แย้งเข้ากับเรื่องที่ตอบ มีการตรวจสอบข้อมูล
- จ. คะแนน 5/6 ของคะแนนทั้งหมด ให้กับการตอบที่โต้แย้ง พร้อมทั้งแสดงข้อ
 คิดเห็นเชิงประมาณ และตัดสินใจว่าสิ่งใดคือข้อที่ควรจะเป็น หรือคำตอบที่ควรยอมรับ โยงแนวคิด
 ข้อมูล ตลอดจนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน
- ฉ. คะแนน 6/6 (คะแนนเต็ม) ให้กับการตอบที่มีข้อมูลที่เชื่อถือได้และแสดงความ
 รู้สึก หรือ ความชื่นชมในคำตอบที่ถูกต้องที่ควรจะเป็นรวมทั้งให้เหตุผลเชิงทฤษฎีที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง
 จะสังเกตเห็นว่า คะแนนที่ผู้ตอบได้รับจะแตกต่างกัน ตามการตอบ ที่เน้นการแสดง
 ความคิดเห็นที่ลึกซึ้ง อิงทฤษฎี และมีจุดยืนของผู้ตอบ ตลอดจนสนับสนุนด้วยข้อมูล หรือหลักฐานที่เชื่อถือได้
 ซึ่งในการตรวจสอบข้อสอบแบบตอบโดยอิสระ จะใช้วิธีใดก็ได้ที่ผู้ตรวจต้องพิจารณาเทียบกับจุด
 มุ่งหมายในการทดสอบ และกำหนดคะแนนตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว โดยมีขั้นตอน ดังนี้
- (1) อ่านคำตอบทีละข้อของทุกคน (หรืออ่านรายงานของทุกคน)
 - (2) กำหนดคะแนนตามจุดมุ่งหมายในการทดสอบ เช่น เน้นการวิเคราะห์ มากกว่าการบรรยาย
 หรือ เน้นการเสนอแนะมากกว่าการท่องจำสาระ ผู้ตรวจกำหนดคะแนนให้ชัด
 - (3) อ่านคำตอบของแต่ละคน ให้เกรดรวม ๆ โดยอิงวิธีการพิจารณาความรู้สึกแยกคำตอบตามกลุ่ม
 ที่ให้เกรด เช่น กลุ่มเกรด A B C D F ฯลฯ
 - (4) พิจารณาคำตอบในแต่ละกลุ่ม อ่านอย่างละเอียดตามที่กำหนดไว้ในข้อ 2

- (5) เมื่อตรวจสอบข้อสอบแต่ละข้อเสร็จแล้ว เทียบคะแนนในแต่ละข้อในกลุ่มของเขา การเพิ่มลดหรือเปลี่ยนแปลงคะแนนอาจทำได้เมื่อเทียบคะแนนกับคำตอบของผู้อื่นในกลุ่มเดียวกัน และระหว่างกลุ่ม เปรียบเทียบผู้ที่ได้คะแนนต่ำสุดในกลุ่มหนึ่งกับผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดในกลุ่มถัดไป เช่น ต่ำสุดในกลุ่ม A กับสูงสุดในกลุ่ม B เปลี่ยนแปลงคะแนนจนสามารถจัดลำดับผลการตอบของผู้ตอบจากมากที่สุด ถึงน้อยสุดได้ ทำเช่นนี้ทุก ๆ ข้อ แล้วจึงรวมคะแนนของทุกข้อ ของแต่ละคน
- (6) ในกรณีที่ผู้ตรวจมากกว่า 1 คน กำหนดเกณฑ์และคะแนนล่วงหน้าด้วยกันก่อน แล้วจึงต่างคนต่างตรวจ นำคะแนนมาเทียบกันเป็นรายชื่อ ถ้าคะแนนต่างกันมาก ก็อาจพิจารณาร่วมกันใหม่ แล้วจึงสรุปคะแนน แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็อาจหาค่าเฉลี่ย หรือถ้ามีผู้ตรวจมากกว่า 2 คน ก็อาจตัดค่าที่แตกต่างกันมากออก เลือกเฉพาะคะแนนที่ผู้ตรวจส่วนใหญ่เห็นตรงกันก็ได้

ในการตรวจให้คะแนนแบบสอบความเรียง มีข้อเสีย หรือจุดอ่อนซึ่งทำให้ผลการให้คะแนนผิดพลาด หรือขาดความเชื่อถือ ความผิดพลาดเหล่านี้มีผู้กล่าวถึงไว้ดังนี้

Theobald, 1983:23-24 (อ้างถึงใน วิทยา วิศาลาภรณ์ 2533:78-79) พูดถึงความผิดพลาดที่สำคัญ 3 ประการ ที่เป็นผลทำให้คะแนนเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

1. ความผิดพลาดอย่างเป็นระบบ (Systematic error) เกิดจากครุผู้มีข้อกำหนดในใจในการให้คะแนน ครุบางคนมีแนวโน้มที่จะให้คะแนนเกือบเต็ม หรือให้ 80 - 90 จาก 100 คะแนนในทางตรงกันข้ามครุบางคนมีแนวโน้มที่จะให้คะแนนเพียงพอมานหรือให้ 50-60 จาก 100
2. ความผิดพลาดอย่างสุ่ม (Random error) ความผิดพลาดชนิดนี้เกิดจากการที่ครุตรวจให้คะแนนต่างเวลา และต่างโอกาสกัน ซึ่งมีผลทำให้คะแนนเปลี่ยนแปลงไป
3. ความผิดพลาดส่วนบุคคล (Personal error) เกิดจากตัวครุผู้ตรวจให้คะแนน เช่น ความเหนื่อยล้าทั้งทางกาย และทางสมองในการให้คะแนน อาจเกิดจาก halo effect เช่น ครุเห็นว่าเด็กคนนี้เก่ง ก็มักจะให้คะแนนมาก หรือเด็กคนนี้ตอบได้คะแนนดีในข้อ 1 และข้อ 2 ครุก็มีแนวโน้มที่จะให้คะแนนมากในข้อ 3 ด้วย halo effect ให้ผลทั้งทางบวก และทางลบ ความผิดพลาดชนิดนี้อาจเกิดจากจิตใต้สำนึกของครุเอง ในการให้คะแนนในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการวัดเช่น ลายมือสวย เขียนถูกไวยากรณ์ กระจายคำตอบสะอาด ขีดเส้นเรียบร้อย เป็นต้น

นางรัตน์ ทวีรัตน์ (2530:119-120) ได้สรุปองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการตรวจให้คะแนน ข้อสอบความเรียง ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. Halo effect เช่น ครูให้คะแนนเด็กที่ทราบว่าเรียนดีและขยัน สูงกว่าที่ควรจะเป็น และในทางตรงข้าม ถ้าทราบว่า เป็นเด็กเรียนอ่อน หรือเด็กเกเร ก็จะให้คะแนน ต่ำกว่าความเป็นจริง เป็นต้น

2. Generosity ความใจดีของครู ครูหลายคนมักจะให้คะแนนเด็กสูงกว่าที่ควรจะเป็นเสมอ เช่น ให้เกรด A เกือบครึ่งห้อง ทั้ง ๆ ที่ตามความเป็นจริงแล้ว อาจมีคนทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่จะให้เกรด A เพียงครึ่งห้อง หรือเพียง 1/3 ของนักเรียนทั้งห้องเท่านั้น

3. Penalty การปรับโทษ เช่น การกดยคะแนนหรือ ตัดทอนคะแนนที่ผู้สอบไม่สามารถตอบได้ตามที่ครูได้ตั้งเป้าหมายไว้ โดยให้คะแนนต่ำกว่าที่ควรจะเป็นทั้ง ๆ ที่ผู้สอบทำคะแนนอยู่ในระดับที่ใช้ได้ ทั้งนี้เพราะครูตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป เมื่อผู้สอบตอบได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้ มีความรู้สึกว่าผู้สอบมีความสามารถต่ำ จึงให้คะแนนน้อย กรณีเช่นนี้ ควรให้มีการตรวจสอบคำตอบกับเกณฑ์มาตรฐาน วิธีสอน ตลอดจนระดับสติปัญญาของผู้สอบอีกครั้ง ก็จะแก้ไขความคลาดเคลื่อนกรณีนี้ได้

4. Extraneous factors องค์ประกอบแทรกซ้อนอื่น ๆ เช่น อาจเกิดจากตัวผู้สอบเอง เป็นต้นว่า ลายมือ ความถูกต้องของการเขียน ตัวสะกดการันต์ การเรียบเรียงถ้อยคำ สำนวน ภาษา หลักไวยากรณ์ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการให้คะแนนอย่างมาก ต้องชี้แจงให้ผู้สอบทราบอย่างชัดเจนว่า ในการให้คะแนนคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง เพื่อให้ผู้สอบเพิ่มความระมัดระวัง

ข้อเสนอแนะในการตรวจเพื่อให้คะแนนมีความเที่ยง

จากการที่ การให้คะแนนแบบสอบความเรียงมีความเป็นอัตนัยสูง นักวัดผลหลายคนจึงได้ศึกษาในการสร้างเกณฑ์ และให้ข้อเสนอแนะในการตรวจให้คะแนนมีความเที่ยง เพื่อสามารถนำผลการวัดไปใช้ในการประเมินผลและอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน ผู้สอน ได้อย่างมีความหมาย ผู้วิจัยขอยกข้อเสนอแนะเหล่านั้น ไว้ดังนี้

bergman (1981:130-131) แนะนำไว้ดังนี้

1. เตรียมคำถามให้ตอบสั้น ๆ พร้อมทั้งเตรียมโครงสร้างคำตอบหรือตัวแบบคำตอบในแต่ละประเด็น ว่ามี หรือไม่มี ถูก หรือ ไม่ถูก
2. กำหนดเค้าโครงคำตอบที่ต้องการ ช่วยให้ครูมีเกณฑ์ในการตรวจ บางครั้งครูจะ

ใช้คำตอบของนักเรียนแทนการเขียนเอง

3. กำหนดประเด็นที่จะให้คะแนนในแต่ละข้อให้เด่นชัด จะทำให้การตรวจมีความยุติธรรมและง่าย
4. ตรวจแยกทีละประเด็น ตัวอย่าง การสะกด ไวยากรณ์ สัณนิษฐานการเขียน ความชัดเจนของแนวคิด สี่ประเด็นแรก เป็นประเด็นสำคัญในการประเมินความสามารถในการเขียน ส่วนแนวคิดเป็นประเด็นสำคัญของการประเมินความเรียงวัดเนื้อหา
5. ตรวจทีละข้อ จนครบทุกคน ทำให้ครูสามารถกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในแต่ละข้อได้ และสามารถจัดความคลาดเคลื่อนแบบ halo effects
6. โดยปกติแล้ว ในการตรวจ 2-3 คนแรก ครูมักจะตั้งเกณฑ์ไว้สูง หลังจากนั้นจะค่อย ๆ ผ่อนเกณฑ์ต่ำลง ดังนั้นเมื่อตรวจเสร็จแล้ว ครูควรตรวจ 5 คนแรก และ 5 คน สุดท้ายซ้ำอีกครั้ง
7. ตรวจหลายครั้ง หรือให้ผู้ตรวจหลายคน แล้วให้คะแนนเฉลี่ย เช่น ถ้าครู 2 คน ตรวจ ก็อาจหาค่าเฉลี่ยทั้ง 2 คน หรือให้เป็น 2 เกรด เช่น a/b , c/d

Cochran and Weideman (1937 cited by Hopkins and Stanley 1981: 223) ได้เสนอวิธีตรวจความเรียงให้มีความเที่ยง ซึ่งใช้เวลาฝึกฝนเพียง 10 นาที แต่พบว่า ค่าความคงเส้นคงวาสูงถึง .80 และ .90 ดังนี้

1. ก่อนตรวจคำตอบใด ให้ศึกษาเนื้อหาในหนังสือเรียนที่เกี่ยวข้องกับคำถาม รวมทั้งสมุดโน้ตย่อที่ใช้ในการเรียนวิชานั้น
2. แจกแจงประเด็นสำคัญที่ควรจะตอบในแต่ละข้อ กำหนดคะแนนในแต่ละประเด็นจนครบถือเป็นคะแนนขั้นต่ำ (minimum score) ถ้าผู้สอบคนใด ตอบเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่เตรียมไว้ ควรให้คะแนนเพิ่มเติม เรียกว่า คะแนนพิเศษ (extra score) คะแนนพิเศษจะแตกต่างกันไป แต่ไม่เกินคะแนนสูงสุดที่กำหนดไว้สำหรับข้อนั้น
3. อ่านคำตอบที่ส่งมาจำนวนหนึ่งผ่าน ๆ เพื่อจะได้กำหนดคุณภาพของคำตอบ
4. ตรวจแต่ละข้อจนครบทุกคน จึงตรวจข้ออื่น ทำให้เกิดผลดี 2 ประการ คือ ประการแรก ทำให้คะแนนที่ได้จากการเปรียบเทียบมีความถูกต้อง และยุติธรรม ประการที่สอง ทำให้ผู้ตรวจมีตัวแบบในการตรวจเพียงตัวแบบเดียว ทำให้ประหยัดเวลาในการตรวจ และมีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น
5. อ่านคำตอบให้จบไปครึ่งหนึ่งก่อน แล้วจึงตรวจพิจารณารายละเอียดอีกครั้ง

พยายามจดบันทึกประเด็นที่ตอบผิด แล้วแก้ไขสั้น ๆ จดประเด็นที่ผู้สอบไม่ได้กล่าวถึง ให้คะแนนในแต่ละประเด็น จะสามารถให้คะแนนตามเกณฑ์ขั้นต่ำได้ถูกต้อง ถ้ามีประเด็นพิเศษเพิ่มเติม ให้รวมกับคะแนนขั้นต่ำ ขั้นนี้อาจใช้ความเรียงตัวแบบ (essay model) เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ

6. ควรใช้ผู้ตรวจมากกว่าหนึ่งคน ผู้ตรวจ 2 คน แม้จะตรวจโดยให้อ่านอย่างรวดเร็ว ก็ยังดีกว่าผู้ตรวจคนเดียว

Linvall and Nitko (1975:51-52) เสนอแนะวิธีตรวจ ไว้ดังนี้

1. ข้อสอบมีหลายข้อ ให้ตรวจข้อแรกของทุกคนก่อน แล้วจึงตรวจข้อที่สองในลักษณะเดิม วิธีนี้จะทำให้ผู้ตรวจสามารถกำหนดเกณฑ์เดียวกันได้ และสามารถลด halo effect ของคำตอบแต่ละข้อที่จะมีต่อกันได้

2. ควรตรวจโดยไม่ดูชื่อผู้สอบ เป็นการลด halo effect ซึ่งเกิดจาก อิทธิพลความประทับใจที่เกิดจากการรู้จักนักเรียน

3. ตรวจซ้ำคำตอบที่ตรวจในตอนแรกเพื่อตรวจดูว่าใช้เกณฑ์เดียวกันอย่างสม่ำเสมอหรือไม่

Kubiszyn & Borich (1981:100-101) กล่าวถึงวิธีปรับปรุงความเที่ยงของการตรวจไว้ ดังนี้

1. เขียนข้อสอบให้ดี ข้อสอบที่ไม่ดีเป็นแหล่งของความคลาดเคลื่อนอย่างหนึ่ง เช่น ข้อสอบที่ไม่กำหนดความยาว ทำให้การตรวจขาดความเที่ยงได้ โดยทั่วไปความเรียงที่ไม่จำกัดความยาวมักมีความเที่ยงต่ำกว่าที่จำกัดความยาว เนื่องจากนักเรียนเมื่อยล้า และเกณฑ์การตรวจของผู้ตรวจจะเปลี่ยนไปเมื่อตรวจหลาย ๆ คำตอบ

2. ใช้ข้อสอบแบบจำกัดคำตอบหลาย ๆ ข้อ แทนคำถามแบบขยายคำตอบเพียงข้อเดียว แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อสอบแบบขยายคำตอบ ควรปฏิบัติตามข้อ 3

3. ใช้คู่มือการตรวจที่กำหนดเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า ในการประเมินทุกประเภท ปัจจุบันสำคัญคือเกณฑ์ ถ้าครูไม่สามารถกำหนดเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องได้ก่อน ความเที่ยงของการตรวจจะลดลงทันที การที่ครูขาดเกณฑ์ในการตรวจในแต่ละข้อ อาจก่อให้เกิดผลเสีย ดังนี้

3.1 หลังจากตรวจไปหลาย ๆ คำตอบ เกณฑ์อาจเปลี่ยน ครูอาจให้คะแนนเข้มงวดขึ้น หรือปล่อยมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่คุณภาพของคำตอบไม่ได้เปลี่ยน

3.2 ความสามารถที่จะควบคุมเกณฑ์ให้คงที่จะเปลี่ยนไป เนื่องจากความล้า หรือกรอบความคิดเปลี่ยน ฯลฯ

4. ใ้คู่มือการตรวจอย่างคงเส้นคงวา
5. ปิดชื่อนักเรียนก่อนตรวจให้คะแนน
6. ให้คะแนนคำถามเดียวกันจนครบทุกคน จึงตรวจข้อใหม่
7. ปิดคะแนนข้อที่ตรวจเสร็จก่อนในขณะที่ตรวจข้อที่เหลือ
8. พยายามตรวจซ้ำอีกครั้ง ถ้าพบว่า คะแนนการตรวจซ้ำต่างจากครั้งก่อน ให้ใช้คะแนนเฉลี่ยแทน

เฮาวตี วิบูลย์ศรี (2528 : 145) ได้เสนอแนะวิธีการตรวจความเรียง ไว้ดังนี้

1. ควรตรวจแยกเป็นรายข้อ แต่ละข้อควรจะได้ตรวจ 2 ครั้ง จากผู้ตรวจคนเดียว ก็น หรือผู้ตรวจสองคน คนละครั้ง
2. ในการตรวจแต่ละครั้ง เป็นอิสระต่อกัน
3. ผู้ตรวจไม่ควรดูชื่อผู้สอบ และไม่ควรดูผลการตรวจที่ผ่านมา ว่า แต่ละข้อ หรือแต่ละคน มีการให้คะแนนอย่างไร
4. การตรวจให้คะแนน ควรใช้ระบบการให้คะแนนเป็นเกณฑ์ย่อย ๆ

ระบบมาตราของคะแนนที่ใช้กับแบบสอบความเรียง (เฮาวตี วิบูลย์ศรี, 2528: 141-144)

ระบบการให้คะแนนแบบสอบความเรียง สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระบบใหญ่ ด้วยกัน คือ มาตราร้อยทศภาคขึ้น มาตรารัจฉลาคับ และมาตราการจัดประเภท แต่ละมาตรามีลักษณะดังนี้

มาตราร้อยทศภาคขึ้น (Interval Scale)

เป็นระบบของการให้คะแนนที่กำหนดให้ช่วงของคะแนนแต่ละช่วงมีขนาดเท่ากัน ระบบที่น่าจะมีประโยชน์มากในการให้คะแนนแบบสอบความเรียง คือระบบของการให้คะแนน จากช่วง 1-10 คะแนน แต่ในการให้คะแนนนั้นผู้ตรวจอาจใช้ช่วงคะแนนเป็นอย่างอื่นก็ได้ ในระบบนี้ ระยะห่างจากช่วงหนึ่งไปยังอีกช่วงหนึ่งจะต้องเท่ากันตลอดในแต่ละสเกล การให้คะแนน ผู้ตรวจต้องกำหนดระบบการให้ค่าน้ำหนักคะแนนตามเกณฑ์แต่ละเกณฑ์เสียก่อนตามความเหมาะสม การให้คะแนนในระบบนี้ เป็นการให้คะแนนที่ยุ่งยาก และใช้เวลามาก แต่เป็นระบบที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องทำ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการให้คะแนนอย่างเป็นอัตนัยที่จะเกิดขึ้น การให้คะแนนอย่างเป็นระบบ มีแนวคำตอบแน่ชัด ผนวกเข้ากับข้อมูลป้อนกลับ จะทำให้คะแนนจากการสอบแบบสอบ

ความเรียงเป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์ และกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเรียนการสอนในระบบการศึกษา การให้คะแนนในระบบนี้ ควรแจ้งให้ผู้เข้าสอบทราบล่วงหน้าก่อนลงมือทำข้อสอบว่า ระบบการให้นำหนักคะแนนเป็นอย่างไร เพื่อความยุติธรรม

มาตราจัดลำดับ (Ordinal Scale)

มาตราจัดลำดับสามารถนำมาใช้เรียงคำตอบของแบบสอบถามความเรียงของผู้สอบทั้งหมดได้ โดยผู้ตรวจอ่านคำตอบของทุกคนผ่านไปหนึ่งเที่ยว เพื่อจะได้ทราบลักษณะโครงสร้างของคำตอบ โดยส่วนรวมทั้งหมด จากนั้นผู้ตรวจจะอ่านคำตอบของแต่ละคนอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง และจัดลำดับคุณภาพของคำตอบจากที่เห็นว่าดีที่สุด จนถึงคำตอบที่เห็นว่าใช้ไม่ได้มากที่สุด โดยพิจารณาถึงเกณฑ์ต่าง ๆ ทุกเกณฑ์ไปพร้อม ๆ กัน จากนั้นผู้ตรวจให้คะแนนก็จะอ่านพิจารณาอีกรอบ และพยายามจัดลำดับที่แท้จริง ให้ถูกต้องมากที่สุด พิจารณาเปลี่ยนลำดับที่ออกมาเป็นอันดับคะแนน ก ข ค ง และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

มาตราจัดประเภท (Nominal Scale)

หากต้องการจัดประเภทคำตอบออกเป็น เกรด ก ข ค ง และ จ หรือจัดเป็น ดีมาก ดีใช้ได้ พอใช้ ต้องปรับปรุง ผู้ตรวจสามารถใช้วิธี จำแนกคำตอบของผู้ตอบออกเป็นประเภทตามลำดับคุณภาพได้ โดยขั้นแรก ผู้ตรวจอ่านคำตอบของผู้ตอบทุกคนให้ตลอด แล้วจึงอ่านอีกครั้งเพื่อจัดประเภท โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเป็นหลักในการพิจารณาร่วมกันไปในคราวเดียว การจัดคุณภาพในระบบประเภท มีลักษณะไม่ต่างไปจากระบบการเรียงอันดับมากนัก คือ แทนที่จะเรียงลำดับไปเรื่อย ๆ ในคำตอบของแต่ละคน กลับเรียงคำตอบออกเป็นประเภท ๆ ตามเกณฑ์ที่ได้จัดหรือกำหนดไว้ก่อนแล้ว ซึ่งในการตรวจระบบนี้ต้องกระทำโดยยึดเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นหลักในการแบ่ง ไม่ใช่เป็นการเปรียบเทียบระหว่างผู้เข้าสอบ

ถ้าเปรียบเทียบการให้คะแนนทั้งสามระบบแล้ว ระบบมาตราอันตรภาคขั้นเป็นระบบที่ต้องใช้เวลาในการตรวจมากกว่าสองวิธีหลัง เป็นระบบที่ทำให้การตรวจเป็นปรนัยมากที่สุด ซึ่งระบบนี้จะใช้ในการตรวจแบบวิธีวิเคราะห์ ส่วนระบบมาตราจัดอันดับ และระบบมาตราการจัดประเภทนั้น เป็นระบบที่ใช้ในการตรวจแบบวิธีประเมินรวม

ความเที่ยงของแบบสอบความเรียง

ปัญหาของแบบสอบความเรียงที่สำคัญ ซึ่งมีผลต่อการวัดและประเมินผลการศึกษาประการหนึ่ง คือ ปัญหาความเที่ยง โดยที่ความเที่ยงของแบบสอบความเรียงนอกจากขึ้นอยู่กับตัวข้อสอบแล้วยังมีผู้ตรวจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยทั่วไปแบบสอบความเรียงมักมีความเที่ยงต่ำ ในทฤษฎีการวัดแบบดั้งเดิม (Classical Theory) ได้นิยามความเที่ยงในความหมายของคำว่า "ความคงที่" (consistency) กล่าวคือ ความเที่ยงของแบบสอบ หมายถึงความคงที่ของคะแนน ที่ได้จากการสอบคนกลุ่มเดียวกันสองครั้งด้วยแบบสอบฉบับเดิม หรือ สอบคนกลุ่มเดิมด้วยแบบสอบที่มีคุณสมบัติเท่าเทียมกันสองฉบับ (Anatasi 1986:28; Ebel 1972:409) จากนิยามนี้นำไปสู่วิธีการประมาณค่าความเที่ยงโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น วิธีวัดความคงที่ของคะแนนจากการสอบด้วยแบบสอบฉบับเดียว 2 ครั้ง (measures of stability) วิธีวัดความคงที่ของคะแนนจากการสอบครั้งเดียวแต่ใช้แบบสอบคู่ขนาน 2 ฉบับ (measures of equivalence) วิธีวัดความคงที่ของคะแนนจากการสอบด้วยแบบสอบคู่ขนาน 2 ฉบับ ในเวลาที่ต่างกัน (measures of equivalence and stability) วิธีวัดความคงที่ของคะแนนจากการสอบด้วยแบบสอบฉบับเดียวเพียงครั้งเดียว (measures of internal consistency) (Mehrens and Lehmann 1984:271-277) จากการที่แบบสอบความเรียงมีความเที่ยงต่ำ แสดงว่า ค่าที่วัดได้มีส่วนผสมที่เป็นคะแนนจริงน้อย แต่มีความคลาดเคลื่อนมาก (Ebel and Frisbie 1986; Coffman 1971:276) ในการหาความเที่ยงของแบบสอบความเรียง มีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจหลายคน หรือภายในผู้ตรวจคนเดียวกันแต่ตรวจต่างโอกาส ดังนั้น ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้ จึงเป็นค่าที่แสดงความสอดคล้องกัน (agree) ระหว่างผู้ตรวจ ไม่ใช่ความเที่ยงของเครื่องมือโดยตรง ในเรื่องความเที่ยงของแบบสอบความเรียง มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ ดังนี้

Block (1985:41-52) ศึกษาผลการประเมินความเรียงแบบ multiple rating ทั้งโดยวิธีให้ผู้ตรวจหลายคน และคนเดียวตรวจหลายครั้ง เพื่อดูว่าการตรวจแต่ละครั้ง หรือแต่ละคน ได้ค่าคะแนนจริงตรงกันหรือไม่ ให้ผู้ตรวจ 16 คน ตรวจคำตอบความเรียง 105 ชิ้น 2 ครั้ง พบว่าผู้ตรวจคนเดียวกันตรวจต่างโอกาสได้ค่าคะแนนจริงตรงกัน แต่ผู้ตรวจต่างคนจะไม่ได้คะแนนจริงตรงกัน ค่าประมาณของสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจริงของผู้ตรวจหลายคน มีค่าอยู่ระหว่าง

Finlayson (1951:126-134) ศึกษาความเที่ยงของแบบสอบถามความเรียงโดยผู้ตรวจ 4 คน ตรวจความเรียง 2 ชุด พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง .636-.957 โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น .810 แต่เมื่อเทียบกับการประเมินครั้งแรกโดยผู้ตรวจชุดเดียวกัน พบว่า ค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .610 - 0.798 ค่าเฉลี่ยเป็น 0.687 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจรายคู่อยู่ระหว่าง .591-.770 ค่าเฉลี่ยเป็น .703 จะเห็นว่าค่าความเที่ยงของความเรียงเรื่องเดียวกัน โดยผู้ตรวจชุดเดียวกัน มีค่าแตกต่างกันไปเมื่อโอกาสการตรวจเปลี่ยนไป

Coffman (1971:278) ได้ตรวจสอบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามความเรียง พบว่า ค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .35-.98 โดยความเที่ยงสูงสุดเป็นการศึกษาของ Gosling (1966) Coffman ได้ให้ความเห็นเชิงวิจารณ์ไว้ว่า การตัดสินว่าความเที่ยงของแบบสอบถาม หรือข้อความแบบความเรียงควรมีค่าเป็นเท่าไรเป็นเรื่องที่ตอบยาก เพราะค่าความเที่ยงจะเปลี่ยนไปตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ถ้าประเมินกลุ่มนักเรียนขนาดใหญ่ ที่มีพื้นฐานการเรียนการสอนแตกต่างกันมาก ความเที่ยงของการตรวจจะต่ำ แต่จะมีค่าสูงขึ้นเมื่อตรวจกลุ่มเล็กที่มีพื้นฐานความรู้ใกล้เคียงกัน ถ้าผู้ตรวจมีความแตกต่างกันมาก ความเที่ยงก็จะต่ำ นอกจากนั้นเนื้อหาวิชาเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง วิชาใดมีเนื้อหาเป็นกฎเกณฑ์ตายตัว เช่น คณิตศาสตร์ เคมี จะมีความเที่ยงสูงกว่าวิชาภาษา นอกจากผู้สอบ ผู้ตรวจ และเนื้อหาวิชาแล้ว ลักษณะคำถามก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความเที่ยง

ในการสอบแบบความเรียง De Gruijter (1980:245-261) ได้ให้ความหมายของคำว่าคำถาม กินความไปถึงบริบททั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในคำถามด้วย เช่น แนวทางที่ต้องการให้ผู้สอบตอบ รวมทั้งแนวทางที่กำหนดในการให้คะแนน การเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงในคำถามจะทำให้การตอบและการตรวจเปลี่ยนไป คำถามที่ดีจะต้องระบุประเด็นที่มุ่งวัดอย่างเด่นชัด การปล่อยให้ผู้ตอบคิดหาแนวทางโดยอิสระมากเท่าใด ความเที่ยงก็จะยิ่งต่ำลงไปเท่านั้น

โดยทฤษฎีแล้ว การเพิ่มข้อความหลายข้อในแบบสอบถามหนึ่ง ๆ ให้ความเที่ยงเพิ่มขึ้นแบบสอบถามความเรียงก็เช่นกัน แต่มีประเด็นที่น่าสนใจอย่างหนึ่งคือ ในคำถามข้อใดข้อหนึ่งข้อที่ถามยาวกว่า จะมีความเที่ยงสูงกว่า แต่การให้เวลาทำข้อสอบมากกว่า ไม่ได้ทำให้ความเที่ยงสูงกว่าข้อที่ให้เวลาน้อย (Coffman 1971:280)

นอกเหนือจากปัจจัยที่กล่าวมานั้น ความหลากหลายของเทคนิควิธีทางสถิติที่ใช้ในการคำนวณค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความเรียงเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง งานวิจัยบางเรื่องหาค่าความเที่ยง

โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์แบบผลคูณเพียร์สัน ระหว่างคะแนนที่ได้รับการตรวจ 2 ชุด วิธีนี้จะได้อ่าประมาณที่สูงกว่าความเป็นจริง เพราะว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 2 ชุดนั้นจะถูกเหมารวมว่ามีความเท่าเทียมกัน ซึ่งจริง ๆ แล้วอาจไม่ใช่ นอกจากนั้นวิธีของ Ebel (1951) ซึ่งประมาณค่าความเที่ยงโดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน วิธีของ Stanley (1962) และวิธีใช้ทฤษฎีการอ้างอิงสรุปของ Cronbach, et al. (1972) ซึ่งทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาต่อมาโดยนักวัดผลหลายคน เช่น Brennan (1983) Cardinet, et al. (1976, 1981, 1983) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การจะเลือกแบบสอบความเรียงไปใช้ โดยพิจารณาที่ความเที่ยงนี้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การสอบวัดและการตัดสินใจในการใช้ผลการประเมิน ถ้าเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูอาจใช้แบบสอบ หรือ ข้อคำถามที่มีความเที่ยงต่ำได้ แต่ถ้าเป็นการสอบคัดเลือก ควรใช้แบบสอบที่มีความเที่ยงสูง อีกประการหนึ่ง เวลาในการสอบและตรวจมีจำกัด ครูจำเป็นต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างคำถามหลาย ๆ ข้อ เพื่อให้ได้คะแนนที่มีความเที่ยงสูง กับการถามน้อยข้อแต่สามารถวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้นสูงได้ดี (Coffman 1971:280-281)

ตอนที่ 3 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบความเรียงในประเทศจีน ทิ้งนี้อาจเนื่องมาจาก การเปลี่ยนแปลงแรงงานและเสียเวลาในการตรวจมาก ส่วนใหญ่นักงานวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบความเรียงจะเป็นงานวิจัยประเภทวัดความสามารถทางภาษา หรือที่เรียกว่า เรียงความ หรือ ศึกษาความสนใจ ผลกระทบของข้อประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา หรือการนำแบบสอบความเรียงมาใช้เปรียบเทียบกับแบบสอบอื่น ส่วนการวิจัยที่เกี่ยวกับหลักการ วิธีการ ในลักษณะของวิธีการ การวัดผลของแบบสอบความเรียงนั้นมีน้อยมาก ดังเช่น

เปี่ยมศรี นาคพันธ์ (2500:48) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการเรียนการสอนเรียงความ พบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งชอบเรียงความเพราะ ได้ระบายความรู้สึกนึกคิด แต่นักเรียนที่ไม่ชอบเรียงความเพราะเขียนได้ไม่ดี ไม่สามารถเขียนตามที่ต้องการได้ ขาดความรู้ในเรื่องที่เขียน รวมทั้งเขียนไม่ได้เพราะครูดึงหัวข้อแล้วไม่ให้คำแนะนำ ส่วนครูชอบเขียนเรียงความเพราะได้อ่านเรื่องราวแปลก ๆ และเห็นว่าเป็นวิชาที่วัดความรู้ด้านภาษาไทยได้ดี แต่ที่ครูไม่ชอบสอนเรียงความเพราะ ไม่ถนัดในการแต่ง แนะนำนักเรียนไม่ได้ และไม่มีเวลาตรวจแบบฝึกหัด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จิตต์นิภา ภักดีชุมพล (2516:143-148)

ที่ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิต ในกรุงเทพมหานคร พบว่าครูไม่ชอบสอนเรื่องความเพราะสอนแล้ว งานมาก เสียเวลาในการตรวจแก้ไข ครูร้อยละ 28.57 มีปัญหาเรื่องข้อสอบอัตนัยตรวจยาก ส่วนนักเรียนชอบเรียนเรื่องความ รองจากรรรณคดี เพราะเห็นว่าเรียนสนุก มีกิจกรรมน่าสนใจ

อินทร์ ศรีคุณ (2509:149) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบ ที่ส่งผลถึงความสามารถในการเขียนเรื่องความ ของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา 6 โรงเรียนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความสามารถในการฟัง การอ่าน การเขียน การสะกด และการแต่งความ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2511:80) ได้ศึกษาสมรรถภาพทางสมองที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเรื่องความ พบว่า ความสามารถทางภาษาส่งผลต่อเรื่องความมากกว่าการหาเหตุผล และความจำ

กึ่งกาญจน์ สิริสุนธ์ (2521:24-40) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อสอบแบบเลือกตอบ ที่ใช้วัดความสามารถในการเขียนเรื่องความ กับแบบสอบความเรียง โดยใช้แบบสอบความเรียงเป็นตัวเกณฑ์ และใช้แบบสอบปรนัยจำนวน 6 ฉบับ เป็นตัวพยากรณ์ ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบการใช้ภาษา 1 ฉบับ แบบสอบคีย์สัมพันธ์ 1 ฉบับ และแบบสอบปรนัยที่ใช้วัดความสามารถในการเขียนเรื่องความอีก 4 ฉบับ พบว่าค่าสหสัมพันธ์หาคู่ระหว่างตัวเกณฑ์ และตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดเป็น .29 โดยที่แบบสอบการใช้ภาษาเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

จิตต์นิภา ศรีไสย์ และ อัจจิมา เทวกุล (2526:145) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ตามที่คณะของครู แหล่งชุมชนที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ บ้าน ห้องสมุดสาธารณะ เวลาที่เหมาะสมในการเขียนเรื่องความมากที่สุดคือ เวลาเช้า และวันหยุด สื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการเขียนของนักเรียน ตามที่คณะของครู คือ หนังสือพิมพ์ รองลงมา คือ โทรทัศน์ ภาพโฆษณา และ ภาพยนต์ ปัญหาที่ครูพบมากที่สุดในการเขียนเรื่องความคือการสะกดคำผิด ลำดับเรื่องวกวน ตามความเห็นของนักเรียน สาเหตุที่นักเรียนเขียนเรื่องความได้ดี เนื่องจากนักเรียนรักการอ่าน ชอบการเขียน รู้จักค้นคว้า และนำความรู้มาประกอบการฝึกทักษะการเขียนอย่างสม่ำเสมอ

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2526:119) ได้ศึกษาสัมฤทธิ์ผลทางการเขียนของนิสิต 269 คนจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มหิดล และศิลปากร พบว่า นิสิตนักศึกษาเขียนโดยยึดตนเองเป็นจุดศูนย์กลาง ใช้สำนวนง่าย ๆ ขาดการอ้างอิง ใช้ภาษาพูดแทนภาษาเขียน ขกพร่องเรื่องเครื่องหมายวรรคตอน การย่อหน้า และการเว้นวรรค ระดับผล

สัมฤทธิ์ค่อนข้างอ่อน การให้คะแนนของอาจารย์ไม่แตกต่างกันมากนักในกลุ่มที่ได้คะแนนสูง แต่ในกลุ่มต่ำคะแนนมีความแปรปรวนมาก ผู้ที่ได้คะแนนสูงมักมีสำนวนดี มีเหตุผลอ้างอิง ลายมือสะอาดกระจ่าย น่าอ่าน

คำนิง วิสัยจร (2526:101) ได้ศึกษาโดยสำรวจถึงความสนใจต่อวิธีการเขียนความเรียงแบบต่าง ๆ ทั้ง 16 วิธี ตามที่เสนอไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 โรงเรียน 481 คน พบว่าวิธีเรียงความที่นักเรียนสนใจมากที่สุดคือการเขียนคำสัมผัสคล้องจอง รองลงมาคือการเขียนความเรียงจากภาพ และการเขียนความเรียงโดยวิธีเสรี ตามลำดับ

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2528:254-257) ศึกษาการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามที่คณะของอาจารย์และนักเรียน ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1500 คน และครูที่สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 200 คนจากทั่วประเทศ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการเขียนของนักเรียน ได้แก่ การฝึกฝนทักษะตนเองอย่างสม่ำเสมอทั้งในห้องเรียนและที่บ้าน การมีเครื่องอำนวยความสะดวกในการเขียนเช่น โต๊ะ เก้าอี้ หนังสือพิมพ์ วารสาร การเอาใจใส่ของผู้ปกครอง หลักสูตรปัจจุบันทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนน้อยลง นอกจากนี้อิทธิพลของการใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ มีผลทำให้เด็กและครูสนใจการเรียนการสอนด้านการเขียนน้อยลง การวัดและประเมินผลยังใช้แบบดั้งเดิม คือครูเขียนวิจารณ์ไว้ตอนท้ายงานเขียนของนักเรียน ไม่มีแบบฟอร์มการประเมิน

ไพรัตน์ วงษ์นาม (2533:105-123) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของวิธีตรวจ การชี้แจง และการรู้ผลการเรียนของผู้ตอบ ที่มีต่อสัมประสิทธิ์การอ้างอิงสรุป (Generalizability Coefficient) ของการสอบแบบสอบความเรียง ที่วัดความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าว และเหตุการณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ข้อสอบความเรียง 5 ข้อ และครูผู้ตรวจ จำนวน 20 คน สุ่มแบ่งผู้ตรวจเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน สำหรับการตรวจ 2 วิธี คือวิธีประเมินรวมและวิธีวิเคราะห์ ในแต่ละวิธีทำการตรวจ 3 ครั้ง คือ ครั้งแรก ตรวจโดยใช้ประสบการณ์เดิมของผู้ตรวจ ครั้งที่สอง ตรวจตามเกณฑ์ที่ได้รับการชี้แจงจากผู้วิจัยโดยไม่รู้ผลการเรียนของผู้ตอบ ครั้งที่สาม ตรวจตามเกณฑ์ที่ได้รับการชี้แจงจากผู้วิจัยเหมือนครั้งที่สองแต่รู้ผลการเรียนของผู้ตอบด้วย พบว่า เมื่ออ้างอิงสรุปไปยังเอกภพของข้อสอบและผู้ตรวจพร้อมกัน ค่าสัมประสิทธิ์การอ้างอิงสรุป (ความเที่ยง) ของแบบสอบความเรียงที่ตรวจโดยวิธีประเมินรวม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.3328-0.4782 และวิธีวิเคราะห์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.3348-0.5895 และใช้ข้อสอบ

6 ข้อ ผู้ตรวจอย่างน้อย 5 คน ในการตรวจวิธีวิเคราะห์ ตามที่ได้รับการชี้แจงและไม่รู้ผลการเรียนของผู้ตอบ จึงจะให้ค่าสัมประสิทธิ์การอ้างอิงสรุปไม่น้อยกว่า 0.50 เมื่ออ้างอิงไปยังเอกภพของผู้ตรวจอย่างเดี่ยว ค่าสัมประสิทธิ์การอ้างอิงสรุป (ความเที่ยง) ที่ตรวจโดยวิธีประเมินรวมมีค่าอยู่ระหว่าง 0.4743-0.6865 และวิธีวิเคราะห์มีค่าอยู่ระหว่าง 0.5985-0.7761 และใช้ข้อสอบ 5 ข้อ ผู้ตรวจ 5 คน ในการตรวจวิธีวิเคราะห์ตามที่ได้รับการชี้แจงและไม่รู้ผลการเรียนของผู้ตอบ จึงจะให้ค่าสัมประสิทธิ์การอ้างอิงสรุปไม่น้อยกว่า 0.50 เมื่ออ้างอิงไปยังเอกภพของผู้ตรวจอย่างเดี่ยว พบว่า เฉพาะกรณีที่ผู้ตรวจได้รับการชี้แจงและไม่รู้ผลการเรียนของผู้ตรวจเท่านั้น ที่ให้ค่าสัมประสิทธิ์การอ้างอิงสรุปสูงกว่าการตรวจโดยใช้ประสบการณ์เดิม ถ้ารู้ผลการเรียนของผู้ตอบ ค่าสัมประสิทธิ์การอ้างอิงสรุปจะไม่แตกต่างกัน